ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO

της 13ης Δεκεμβρίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

1. Το tribunal de grande instance de Paris υποβάλλει στο Δικαστήριο τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων που αφορούν τη διαπίστωση της παραγωγής ισογλυκόζης. Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν κατά την εκδίκαση διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Roquette frères, η οποία είναι ο μόνος παραγωγός ισογλυκόζης στη Γαλλία, και της direction générale des impôts και έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της πράξης επιβολής φόρου με την οποία η direction générale des impôts αξιώνει την καταβολή 397 528 γαλλικών φράγκων (FF) για «εισφορές επί της παραγωγής» που οφείλονται, βάσει των σχετικών κοινοτικών γεωργικών κανονισμών, για τις ποσότητες ισογλυκόζης που έχουν παραχθεί αλλά δεν έχουν δηλωθεί.

Α — Η παραγωγή «εμπλουτισμένης» ισογλυκόζης

2. Σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά πρέπει να τονιστούν τα εξής.

Η ισογλυκόζη αποτελεί προϊόν υποκαταστάσεως της ζάχαρης, το οποίο λαμβάνεται με ισομερίωση του σιροπιού γλυκόζης, το οποίο παράγεται από το άμυλο.

Η ισομερίωση είναι μια διαδικασία (που πραγματοποιείται μέσα σε μια στήλη ισομεριώσεως) με την οποία η γλυκόζη μεταβάλλεται σε διάλυμα γλυκόζης και φρουκτόζης, σε ποσοστά 58 έως 52 % και 42 έως 48 % αντίστοιχα. Η σύνθεση και η γλυκαντική ικανότητα της λαμβανομένης κατ' αυτόν τον τρόπο ισογλυκόζης είναι παρεμφερής προς τη σύνθεση και τη γλυκαντική ικανότητα της υγρής ζάχαρης (η οποία αποτελείται κατά το ήμισυ από γλυκόζη και κατά το άλλο ήμισυ από φρουκτόζη).

Η ανωτέρω σύνθεση αφορά τη «συνήθη» ισογλυκόζη· πρέπει όμως να τονιστεί ότι με την εφαρμογή μιας περαιτέρω διαδικασίας είναι δυνατή η παραγωγή «εμπλουτισμένης» ισογλυκόζης, η οποία έχει αυξημένη περιεκτικότητα σε φρουκτόζη και μειωμένη ανάλογα περιεκτικότητα σε γλυκόζη.

Η διαδικασία αυτή έχει δύο φάσεις. Καταρχάς, με την εφαρμογή μιας χρωματογραφικής μεθόδου, τα μόρια φρουκτόζης που περιέχει η «συνήθης» ισογλυκόζη αποχωρίζονται από τα περιεχόμενα μόρια γλυκόζης. Στη συνέχεια η γλυκόζη υποβάλλεται σε νέα ισομερίωση. Με τον τρόπο αυτό λαμβάνεται επίσης ισογλυκόζη που αποτελείται από γλυκόζη και φρουκτόζη στις ανωτέρω αναλογίες.

Ο κύκλος αυτός μπορεί φυσικά να επαναληφθεί. Η ισογλυκόζη που προκύπτει από τη δεύτερη ισομερίωση μπορεί να διαχωριστεί σε

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

φρουκτόζη και γλυκόζη, η δε γλυκόζη αυτή μπορεί να υποβληθεί σε νέα ισομερίωση και ούτω καθεξής.

Στην πράξη, με την επανάληψη του κύκλου διαχωρισμού και νέας ισομεριώσεως της γλυκόζης, αυξάνεται προοδευτικά το ποσοστό φρουκτόζης που εξάγεται απο το αρχικώς χρησιμοποιηθέν σιρόπι γλυκόζης. Αν π. χ. υποτεθεί ότι η αρχικώς χρησιμοποιούμενη ποσότητα γλυκόζης ανέρχεται σε 100 τόνους, είναι δυνατόν να ληφθούν μετά από τέσσερις διαδοχικές ισομεριώσεις 100 τόνοι ισογλυκόζης, η περιεκτικότητα της οποίας σε φρουκτόζη δεν θα είναι πλέον 50 % περίπου, αλλά θα υπερβαίνει το 90 %, η δε περιεκτικότητά της σε γλυκόζη θα έχει προφανώς μειωθεί σε ποσοστό μικρότερο του 10 %.

3. Ο σκοπός της διαδικασίας που περιγράφηκε ανωτέρω είναι να ληφθεί ένα προϊόν που έχει πολύ μεγαλύτερη γλυκαντική ικανότητα απ' ό,τι η « συνήθης » ισογλυκόζη. Δεδομένου ότι η φρουκτόζη είναι το στοιχείο που έχει γλυκαντικές ικανότητες, η αύξηση της περιεκτικότητας σε φρουκτόζη οδηγεί επίσης σε αύξηση της ικανότητας υποκαταστάσεως της ζάχαρης από την ισογλυκόζη.

Έτσι, ενώ οι 100 τόνοι ισογλυκόζης που προέρχονται από την πρώτη ισομερίωση έχουν περίπου τις ίδιες γλυκαντικές ιδιότητες με 100 τόνους ζάχαρης (που έχει μεταβληθεί σε ζαχαρόζη), οι 100 τόνοι « εμπλουτισμένης » ισογλυκόζης έχουν την ίδια γλυκαντική ικανότητα με 200 περίπου τόνους μεταποιημένης ζάχαρης, καθόσον έχουν περιεκτικότητα σε φρουκτόζη ανώτερη του 90 %. Με άλλα λόγια, χρειάζονται 200 περίπου τόνοι ζάχαρης για την παρασκευή ίσης ποσότητας γλυκαντικής ουσίας με την ποσότητα που μπορεί να ληφθεί από 100 μόνο τόνους σιροπιού γλυκόζης που υποβάλλεται σε διαδοχικές ισομεριώσεις. Αυτό σημαίνει επίσης ότι 100 τόνοι « εμπλουτισμένης » ισογλυκόζης, με περιεκτικότητα σε φρουκτόζη περί το 100 %, μπορούν να αναμιχθούν με γλυκόζη για την παρασκευή 200 τόνων ισογλυκόζης που να έχει περιεκτικότητα σε φρουκτόζη 50 %, δηλαδή 200 τόνων ενός προϊόντος που έχει τις ίδιες γλυκαντικές ικανότητες με τη ζάχαρη.

4. Τέλος, πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η μέθοδος των διαδοχικών ισομεριώσεων εφαρμόζεται ακριβώς από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης.

Β — Η σχετική κοινοτική ρύθμιση

5. Όπως αναφέρθηκε ήδη, η ισογλυκόζη αποτελεί προϊόν άμεσης υποκατάστασης της ζάχαρης· ταυτόχρονα η ισογλυκόζη αποτελεί προϊόν παράγωγο της γλυκόζης, η οποία λαμβάνεται από το άμυλο. Κατά συνέπεια, η ισογλυκόζη ρυθμίζεται από τις διατάξεις της κοινής οργανώσεως των αγορών στον τομέα της ζάχαρης λόγω των χρήσεων για τις οποίες προορίζεται, ενώ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της κοινής οργανώσεως του τομέα των σιτηρών λόγω της προελεύσεώς της.

Οι διάφορες διατάξεις που είναι κρίσιμες εν προκειμένω περιγράφονται λεπτομερώς και πλήρως στην έκθεση ακροατηρίου, στην οποία παραπέμπω. Με τις προτάσεις μου θα περιοριστώ στην υπενθύμιση μόνο ορισμένων σημείων, τα οποία μου φαίνονται σημαντικά για την περαιτέρω εξέταση του ζητήματος και αφορούν τη ρύθμιση που διέπει την ισογλυκόζη στο πλαίσιο των δύο ανωτέρω τομέων.

α) *Η κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των σιτηρών*

6. Στο σημείο αυτό αρκεί να τονιστεί ότι το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2727/75[1] προβλέπει τη χορήγηση επιστροφών λόγω παραγωγής, μεταξύ άλλων, για τον αραβόσιτο και τον μαλακό σίτο που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή αμύλου, καθώς και για τα πλιγούρια και τα σιμιγδάλια αραβοσίτου που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή γλυκόζης με τη μέθοδο της άμεσης υδρόλυσης (βλ. άρθρο 11, παράγραφος 1, στοιχεία α και γ, του κανονισμού 2727/75). Όπως προκύπτει από την ένατη αιτιολογική σκέψη του ίδιου αυτού κανονισμού, σκοπός της χορηγήσεως των επιστροφών αυτών είναι να δοθεί η δυνατότητα στη βιομηχανία αμύλου από σιτηρά, αμύλου από γεώμηλα και γλυκόζης να εφοδιάζεται με τα βασικά προϊόντα σε χαμηλότερες τιμές από τις τιμές που θα προέκυπταν από την εφαρμογή των κοινοτικών μηχανισμών (των κοινών τιμών και εισφορών), ώστε να αποφευχθεί η υποκατάσταση των προϊόντων αυτών από ανταγωνιστικά προϊόντα που διατίθενται σε χαμηλότερες τιμές.

Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το Συμβούλιο, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1665/77[2], κατάργησε τις (προηγουμένως προβλεπόμενες) επιστροφές λόγω παραγωγής σχετικά με τα σιτηρά που προορίζονται για την παρασκευή ισογλυκόζης (βλ. άρθρο 1 του κανονισμού 1665/77).

Η ίδια διάταξη ορίζει επίσης ότι ως ισογλυκόζη νοείται το σιρόπι που λαμβάνεται από σιρόπια γλυκόζης που περιέχουν τουλάχιστον κατά 10 % φρουκτόζη (και κατά 1 % συνολικά ολιγοζαχαρίτες και πολυζαχαρίτες).

Τέλος, κατόπιν της καταργήσεως της επιστροφής λόγω παραγωγής που προβλεπόταν για την παρασκευή ισογλυκόζης, ο κανονισμός προβλέπει ευλόγως ότι τα κράτη αναζητούν από τους παραγωγούς ισογλυκόζης το ποσό των επιστροφών που χορήγησαν για τα σιτηρά από τα οποία εξήχθη η γλυκόζη.

7. Προς εκτέλεση της διατάξεως αυτής, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1761/77 της Επιτροπής[3] — όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3609/84[4] — ορίζει επιπλέον ότι τα αναζητούμενα ποσά προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό της παραχθείσας ποσότητας ισογλυκόζης με ορισμένο συντελεστή, ο οποίος ποικίλλει ανάλογα με το είδος του χρησιμοποιηθέντος σιτηρού. Είναι επομένως προφανές ότι, προκειμένου να καθοριστεί το ποσό της προς αναζήτηση επιστροφής λόγω παραγωγής, πρέπει προηγουμένως να εξακριβωθεί *πόση* ισογλυκόζη παρήγαγε η συγκεκριμένη επιχείρηση. Ο κανονισμός 1761/77 δεν προσδιορίζει όμως πώς πρέπει να πραγματοποιείται η εξακρίβωση αυτή.

β) *Η κοινή οργάνωση αγορών στον τομέα της ζάχαρης*

8. Όσον αφορά τις διατάξεις του τομέα της ζάχαρης, πρέπει καταρχάς να υπομνηστεί ότι, όπως προκύπτει από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81[5], μεταξύ ισογλυκόζης και ζάχαρης υφίσταται σχέση άμεσης υποκατάστασης.

Επιπλέον, οι δύο αυτές αγορές χαρακτηρίζονται από διαρθρωτικά πλεονάσματα,

1 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1975 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 158).

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/019, σ. 6).

3 — Κανονισμός της Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/033, σ. 132).

4 — Κανονισμός της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 1984 (ΕΕ L 333, σ. 38).

5 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1981 (ΕΕ L 177, σ. 4).

πράγμα που οδήγησε τον κοινοτικό νομοθέτη στην καθιέρωση ενός καθεστώτος ποσοστώσεων, με σκοπό τη συγκράτηση της παραγωγής (βλ. άρθρα 23 επ. του κανονισμού 1785/81)[6]. Παράλληλα προβλέφθηκε ένα σύστημα «εισφορών επί της παραγωγής», σκοπός του οποίου είναι να εξασφαλιστεί ότι οι ίδιοι αυτοί παραγωγοί θα χρηματοδοτούν πλήρως τις δαπάνες που συνεπάγεται η διάθεση των πλεονασμάτων στην αγορά (βλ. την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 28 του κανονισμού 1785/81)[7].

9. Προς τον σκοπό της αποτελεσματικής και αρμονικής εφαρμογής του καθεστώτος των ποσοστώσεων και των εισφορών επί της παραγωγής σε όλη την Κοινότητα, η Επιτροπή μερίμνησε να ορίσει τι νοείται ως παραγωγή ισογλυκόζης καθώς και τη μέθοδο εξευρέσεως του όγκου της παραγωγής αυτής.

Προς τούτο, ο κανονισμός 1443/82 της Επιτροπής[8] διευκρίνισε ότι, κατά την έννοια των άρθρων 26 έως 29 του βασικού κανονισμού (που αφορούν ακριβώς το καθεστώς των ποσοστώσεων και των εισφορών επί της παραγωγής), νοείται ως παραγωγή ισογλυκόζης η συνολική ποσότητα προϊόντος που λαμβάνεται από τη γλυκόζη ή από τα πολυμερή της και έχει περιεκτικότητα κατά βάρος, σε ξηρά κατάσταση, τουλάχιστον 10 % σε φρουκτόζη (βλ. άρθρο 2 του κανονισμού 1443/82).

10. Η διάταξη αυτή συμπληρώθηκε στη συνέχεια με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 434/84[9], προς τον σκοπό ακριβώς του προσδιορισμού της μεθόδου που πρέπει να ακολουθείται για την εξακρίβωση της ποσότητας ισογλυκόζης που έχει παραχθεί.

Συνεπώς, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1443/82, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 434/84, η ποσότητα ισογλυκόζης που έχει παραχθεί διαπιστώνεται με:

α) φυσική μέτρηση του όγκου του προϊόντος ως έχει
και

β) προσδιορισμό της περιεκτικότητας σε ξηρά ουσία σύμφωνα με τη διαθλαστική μέθοδο,

αμέσως μετά την έξοδο από το στάδιο της διαδικασίας ισομερίωσης και πριν από οποιαδήποτε ενέργεια διαχωρίσεως της γλυκόζης και της φρουκτόζης ή ενέργεια μείξεως.

Γ — Τα προδικαστικά ερωτήματα

11. Κατόπιν της αναφοράς των ανωτέρω στοιχείων είναι πλέον δυνατόν να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο.

6 — Δεδομένου ότι η Roquette αποτελεί τον μόνο παραγωγό ισογλυκόζης στη Γαλλία, η ποσόστωσή της είναι ίση με την ποσόστωση που προβλέπεται για τη (μητροπολιτική) Γαλλία.

7 — Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 934/86 του Συμβουλίου της 24ης Μαρτίου 1986 (ΕΕ L 87, σ. 1), και ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1914/87 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1987 (ΕΕ L 183, σ. 5), προέβλεψαν αντίστοιχα μια άλλη «εισφορά απορροφήσεως» και μια «ειδική εισφορά απορροφήσεως», σκοπός των οποίων είναι η κάλυψη ορισμένων ειδικών χρηματοδοτικών αναγκών.

8 — Κανονισμός της Επιτροπής της 8ης Ιουνίου 1982 (ΕΕ L 158, σ. 17).

9 — Κανονισμός της Επιτροπής της 9ης Φεβρουαρίου 1984 (ΕΕ L 51, σ. 13).

α) *Το πρώτο ερώτημα*

Το πρώτο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου αφορά κατ' ουσία τη σχέση που υφίσταται μεταξύ της ρυθμίσεως που διέπει τον τομέα της ζάχαρης και της ρυθμίσεως του τομέα των σιτηρών, όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού της παραγωγής ισογλυκόζης.

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η εξακρίβωση της ποσότητας της παραχθείσας ισογλυκόζης ρυθμίζεται, στον τομέα της ζάχαρης, και συγκεκριμένα προς τον σκοπό της εφαρμογής των διατάξεων περί ποσοστώσεων και περί εισφορών επί της παραγωγής, από το άρθρο 2 του κανονισμού 1443/82, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 434/84.

Το περιεχόμενο της διατάξεως είναι σαφές. Η διάταξη αυτή επιβάλλει την καταγραφή όλων των παραγομένων ποσοτήτων ισογλυκόζης μετά την έξοδο από τη στήλη ισομεριώσεως. Από τεχνική άποψη η καταγραφή αυτή πραγματοποιείται — όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής — με την τοποθέτηση ενός μετρητή που έχει ακριβώς σκοπό να καταγράφει τον όγκο της ισογλυκόζης που λαμβάνεται από κάθε ισομερίωση, και μάλιστα πριν από οποιοδήποτε διαχωρισμό της γλυκόζης από τη φρουκτόζη.

Στην περίπτωση μιας επιχειρήσεως η οποία, όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, παράγει ισογλυκόζη με μεγάλη περιεκτικότητα σε φρουκτόζη, επειδή εφαρμόζει τη μέθοδο που περιγράφηκε ανωτέρω, το αποτέλεσμα των διατάξεων του κανονισμού 434/84 είναι συνεπώς να καταγράφονται οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από κάθε διαδοχική ισομερίωση της ανακυκλούμενης γλυκόζης. Κατά συνέπεια, όσο περισσότεροι είναι οι κύκλοι διαχωρισμού και ισομεριώσεως στους οποίους υποβάλλει το προϊόν ο παραγωγός για να « εμπλουτίσει » την περιεκτικότητα της ισογλυκόζης σε φρουκτόζη, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ποσότητα της ισογλυκόζης που θα καταγράφεται προς τον σκοπό της εφαρμογής της κρίσιμης ρυθμίσεως του τομέα της ζάχαρης.

Οι πρακτικές συνέπειες του κανονισμού 434/84 μπορούν να κατανοηθούν καλύτερα με τη βοήθεια ενός παραδείγματος. Στην έκθεση ακροατηρίου εκτίθεται λεπτομερώς το παράδειγμα ενός παραγωγού που μεταποιεί, με τη μέθοδο της ισομεριώσεως, 100 τόνους γλυκόζης σε 100 τόνους ισογλυκόζης και στη συνέχεια ανακυκλώνει τη γλυκόζη που περιέχεται στην ισογλυκόζη, υποβάλλοντάς την σε νέα ισομερίωση, και ο οποίος τελικά πραγματοποιεί τέσσερις κύκλους διαδοχικών ισομεριώσεων.

Στο τέλος της διαδικασίας αυτής (μια πρώτη ισομερίωση + τέσσερις ισομεριώσεις της ανακυκλούμενης γλυκόζης) θα ληφθούν *100 τόνοι* ισογλυκόζης με υψηλή περιεκτικότητα σε φρουκτόζη: κατά τη διάρκεια κάθε ισομεριώσεως δηλαδή ένα μέρος της γλυκόζης μεταβάλλεται σε φρουκτόζη. Εντούτοις, από λογιστική άποψη, θα καταγραφούν συνολικά *187,5 τόνοι* ισογλυκόζης. Τούτο αποτελεί συνέπεια του γεγονότος ότι, αν και πρόκειται για ανακύκλωση προϊόντος, μετά από κάθε διέλευση από τη στήλη ισομεριώσεως παράγεται ισογλυκόζη, η ποσότητα της οποίας καταγράφεται επακριβώς κατά την έξοδο από τη στήλη αυτή.

12. Πρέπει επίσης να τονιστεί — μολονότι στο σημείο αυτό η εταιρία Roquette δεν διατύπωσε ρητά αντιρρήσεις — ότι αυτή η μέθοδος εξακριβώσεως της παραγωγής ισογλυκόζης, την οποία προβλέπει ο κανονισμός 434/84, κατέστη αναγκαία για την αποφυγή της διακυβεύσεως των θεμελιωδών σκοπών της κοινοτικής ρυθμίσεως στον τομέα της ζάχαρης.

Ο βασικός κανονισμός, ο κανονισμός 1785/81, αναφέρει ότι η ισογλυκόζη αποτελεί προϊόν άμεσης υποκατάστασης της ζάχαρης και ότι συνεπώς υφίσταται στενή σχέση μεταξύ των αγορών των δύο αυτών προϊόντων. Ο ίδιος αυτός κανονισμός διευκρινίζει επιπλέον ότι η κατάσταση στην Κοινότητα του τομέα των γλυκαντικών ουσιών χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικά πλεονάσματα και ότι συνεπώς οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε σχέση με ένα από τα δύο αυτά προϊόντα έχουν κατ' ανάγκη επιπτώσεις επί του άλλου. Συνεπώς η ισογλυκόζη και η ζάχαρη πρέπει καταρχήν να υπόκεινται σε ενιαίο καθεστώς.

Νομίζω ότι από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ένας από τους σκοπούς της υπό κρίση ρυθμίσως είναι η εξασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ των δύο αγορών και η αποφυγή των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ ισογλυκόζης και ζάχαρης.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, η μέθοδος εξακριβώσεως της παραγωγής ισογλυκόζης που καθιερώνει ο καθορισμός 434/84 εξυπηρετεί αυτόν ακριβώς τον σκοπό.

Ο κανονισμός αυτός λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι σκοπός των μεταγενέστερων ισομεριώσεων της γλυκόζης είναι η αύξηση της περιεκτικότητας σε φρουκτόζη της παραγόμενης ισογλυκόζης· η διαδικασία αυτή έχει επομένως ως αποτέλεσμα την αύξηση της γλυκαντικής ικανότητας της ισογλυκόζης και, συνακόλουθα, τη μεγαλύτερη δυνατότητα υποκαταστάσεως της ζάχαρης. Όπως αναφέρθηκε ήδη, οι 100 τόνοι ισογλυκόζης με περιεκτικότητα σε φρουκτόζη σχεδόν 100 % έχουν γλυκαντική ικανότητα ίση με 200 περίπου τόνους υγρής ζάχαρης, ενώ οι 100 τόνοι μη εμπλουτισμένης ισογλυκόζης, με περιεκτικότητα σε φρουκτόζη 50 % περίπου, έχουν την ίδια γλυκαντική ικανότητα με 100 περίπου τόνους υγρής ζάχαρης.

Συνεπώς η μέθοδος υπολογισμού την οποία προβλέπει ο κανονισμός 434/84 λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι σε κάθε διαδοχική ισομερίωση της γλυκόζης αντιστοιχεί αύξηση της περιεκτικότητας σε φρουκτόζη της όλης ισογλυκόζης και επομένως αύξηση της ικανότητάς της να υποκαθιστά τη ζάχαρη.

Με τη μέθοδο αυτή επομένως, κατά την οποία καταγράφονται όλες οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από κάθε διαδοχική ισομερίωση, αποφεύγεται το ενδεχόμενο να καταγράφεται, προς τον σκοπό ειδικότερα της εφαρμογής των διατάξεων περί ποσοστώσεων και της επιβολής των εισφορών επί της παραγωγής, η « εμπλουτισμένη » ισογλυκόζη κατά τον ίδιο τρόπο που καταγράφεται η « συνήθης » ισογλυκόζη, η περιεκτικότητα της οποίας σε φρουκτόζη είναι περίπου η ίδια με την περιεκτικότητα της ζάχαρης. Υπ' αυτή επομένως την οπτική γωνία, ο κανονισμός 434/84 αποτελεί τη λογική συνέπεια του σκοπού εξασφαλίσεως αφενός της ορθής εφαρμογής των μέτρων συγκρατήσεως της προσφοράς, μέτρων που θέσπισε ο κοινοτικός νομοθέτης, και αφετέρου της ισορροπίας μεταξύ των δύο συναφών αγορών, της αγοράς ζάχαρης και της αγοράς ισογλυκόζης.

13. Αντίθετα, τελείως διαφορετική είναι η κατάσταση που επικρατεί στον τομέα των σιτηρών, στον οποίο ισχύουν διαφορετικοί κανόνες για την εξακρίβωση της ποσότητας της παραγόμενης ισογλυκόζης. Πράγματι, η διαφορετική περιεκτικότητα σε φρουκτόζη της ισογλυκόζης και συνεπώς η μεγαλύτερη ή μικρότερη γλυκαντική ικανότητά της δεν έχουν καμία απολύτως επίπτωση επί της εφαρμογής του συστήματος της αναζητήσεως των

επιστροφών λόγω παραγωγής. Για τον υπολογισμό των προς αναζήτηση ποσών, σημασία έχει μόνο να εξακριβωθεί η ποσότητα σιτηρών που χρησιμοποιήθηκε για τη μεταποίηση σε άμυλο και, στη συνέχεια, σε γλυκόζη και σε ισογλυκόζη. Η ποσότητα αυτή αποτελεί το γινόμενο του πολλαπλασιασμού με ορισμένο συντελεστή της ποσότητας του τελικού προϊόντος (ισογλυκόζης) που λαμβάνεται από το βασικό σιτηρό.

Προς τούτο όμως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο η ποσότητα ισογλυκόζης που λαμβάνεται από την πρώτη ισομερίωση.

Πράγματι, αυτό είναι το κρίσιμο στοιχείο για να εξευρεθεί αφενός η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα γλυκόζης και αφετέρου η ποσότητα συνεπώς των σιτηρών από την οποία εξήχθη η ίδια αυτή γλυκόζη.

Αντίστροφα, αν λαμβάνονταν επίσης υπόψη οι ποσότητες ισογλυκόζης που προέρχονται από τη διαδοχική ανακύκλωση της γλυκόζης, θα εξογκωνόταν τεχνητά η ποσότητα των χρησιμοποιηθέντων σιτηρών. Το μόνο αποτέλεσμα της ανακυκλώσεως είναι η μεταβολή της *συνθέσεως* της παραγόμενης ισογλυκόζης, και ειδικότερα της περιεκτικότητάς της σε φρουκτόζη· είναι όμως εξάλλου προφανές ότι, όσες ανακυκλώσεις και αν πραγματοποιηθούν, η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα του ενδιάμεσου προϊόντος (της γλυκόζης) και του βασικού προϊόντος (των σιτηρών) παραμένει αμετάβλητη.

Κατά συνέπεια, για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 1761/77, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3609/84, ως βάση θα πρέπει να λαμβάνεται μόνο η παραγωγή ισογλυκόζης που προκύπτει από την πρώτη ισομερίωση. Αυτό σημαίνει ότι στην πράξη θα πρέπει να αφαιρούνται από τη συνολική ποσότητα που υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο που προβλέπει ο κανονισμός 434/84 οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από τις ισομεριώσεις της ανακυκλούμενης γλυκόζης.

β) *Το δεύτερο ερώτημα*

Με το δεύτερο ερώτημα το εθνικό δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν, εφόσον πραγματοποιούνται διαδοχικές ισομεριώσεις όχι καθαρής γλυκόζης, αλλά σιροπιού ισογλυκόζης με περιεκτικότητα σε φρουκτόζη λίγο μεγαλύτερη από το 10 %, οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από κάθε ισομερίωση πρέπει να καταγράφονται σύμφωνα με τον κανονισμό 1443/82, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 434/84.

Πριν δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, επιβάλλεται μια σύντομη προκαταρκτική παρατήρηση. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, όταν έμαθε ότι οι γαλλικές διοικητικές αρχές είχαν την πρόθεση να καταγράφουν, κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος κανονισμού, όλες τις ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από κάθε ισομερίωση, μετέβαλε τη μέθοδο παραγωγής της. Η προσφεύγουσα άρχισε δηλαδή να μην εισάγει στη στήλη ισομεριώσεως καθαρή γλυκόζη (που είχε αποχωριστεί με την εφαρμογή της χρωματογραφικής μεθόδου), αλλά ένα διάλυμα ισογλυκόζης με πολύ μικρή περιεκτικότητα σε φρουκτόζη (11 % περίπου).

Κατά την επιχείρηση Roquette, το προϊόν αυτό δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού 434/84. Ο κανονισμός αυτός αφορά, κατά την επιχείρηση αυτή, μόνο την ισογλυκόζη που παράγεται από *γλυκόζη ή από τα πολυμερή της* και όχι από άλλη ισογλυκόζη.

Θα ήθελα ευθύς εξαρχής να αναφέρω ότι πιστεύω ότι πρέπει να απορριφθεί η ερμηνεία αυτή, καθόσον στηρίζεται σε τυπολατρική ερμηνεία των διατάξεων και δεν λαμβάνει υπόψη τους σκοπούς της μεθόδου υπολογισμού την οποία προέβλεψε ο εν λόγω κανονισμός.

Επ' αυτού αρκεί να τονιστεί ότι, όπως ορθά τόνισε η Επιτροπή, ο κανονισμός 434/84 εξυπηρετεί ακριβώς τον σκοπό της καταγραφής όλων των ποσοτήτων ισογλυκόζης που παράγονται με μεθόδους ανακυκλώσεως με τις οποίες επιδιώκεται η αύξηση της περιεκτικότητας της ισογλυκόζης σε φρουκτόζη. Τέτοια όμως μέθοδος εφαρμόζεται τόσο στην περίπτωση κατά την οποία το ανακυκλούμενο προϊόν είναι καθαρή γλυκόζη, όσο και στην περίπτωση κατά την οποία το ανακυκλούμενο προϊόν είναι διάλυμα ισογλυκόζης με υψηλή περιεκτικότητα σε γλυκόζη. Η εφαρμοζόμενη μέθοδος και στις δύο περιπτώσεις είναι η ίδια, όπως ίδιο ακριβώς είναι και το πρϊόν που παράγεται. Πράγματι, και στις δύο περιπτώσεις η γλυκόζη (καθαρή ή αναμιγμένη εν μέρει με φρουκτόζη) μεταποιείται σε ισογλυκόζη κατόπιν ισομεριώσεως.

Εξάλλου, οι ίδιες οι αναλογίες του διαλύματος ισογλυκόζης που υποβάλλεται σε περαιτέρω ισομερίωση δημιουργούν την υποψία ότι η μέθοδος που χρησιμοποιεί η επιχείρηση δεν είναι παρά ένα έξυπνο τέχνασμα για την αποφυγή της αυστηρής εφαρμογής των διατάξεων περί εξακριβώσεως της παραγωγής ισογλυκόζης στον τομέα της ζάχαρης.

Νομίζω συνεπώς ότι η μέθοδος υπολογισμού την οποία προβλέπει ο κανονισμός 1443/82, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 434/84, εφαρμόζεται και στην περίπτωση κατά την οποία ο παραγωγός υποβάλλει, με σκοπό την παραγωγή ισογλυκόζης με υψηλή περιεκτικότητα σε φρουκτόζη, σε διαδοχικούς κύκλους ισομεριώσεως όχι καθαρή γλυκόζη, αλλά ισογλυκόζη με περιεκτικότητα σε φρουκτόζη ανώτερη του 10 %. Κατά συνέπεια, η ισογλυκόζη που παράγεται από κάθε κύκλο περαιτέρω ισομεριώσεως πρέπει να καταγράφεται ως ποσότητα ισογλυκόζης που εμπίπτει στο σύστημα των ποσοστώσεων που καθιέρωσε ο κανονισμός 1785/81.

γ) *Το τρίτο ερώτημα*

Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα το εθνικό δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν η ισογλυκόζη που χρησιμοποιείται ως ενδιάμεσο προϊόν για την παρασκευή άλλων προϊόντων εμπίπτει στις ποσοστώσεις που προβλέπει ο κανονισμός 1785/81.

Επ' αυτού αρκεί να τονιστεί ότι η ισογλυκόζη αποτελεί προϊόν άμεσης υποκατάστασης της ζάχαρης, τόσο ως τελικό προϊόν όσο και ως ενδιάμεσο προϊόν, και ότι η κοινοτική ρύθμιση πρόβλεψε, ακριβώς λόγω της ευρύτατης αυτής δυνατότητας υποκαταστάσεως, ότι όλες οι παραγόμενες ποσότητες ζάχαρης ή ισογλυκόζης εμπίπτουν καταρχήν στις ποσοστώσεις, ανεξάρτητα από τον *προορισμό* των προϊόντων αυτών.

Όπως ορθά τόνισε η Επιτροπή, τούτο επιβεβαιώνεται βάσει επιχειρήματος εξ εναντίου που αντλείται από το άρθρο 31 του κανονισμού 1785/81, το οποίο ορίζει ότι το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει ότι η ζάχαρη ή η ισογλυκόζη που προορίζονται για την παραγωγή ορισμένων προϊόντων μπορούν να εξαιρούνται από την παραγωγή που

λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή του καθεστώτος των ποσοστώσεων.

Τέλος, πρέπει επίσης να τονιστεί ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 27ης Ιουνίου 1990, C-18/89, Maizena (Συλλογή 1990, σ. I-2587), δέχθηκε ότι οποιαδήποτε μεταβολή της ισότητας μεταχειρίσεως ισογλυκόζης και ζάχαρης, στην περίπτωση κατά την οποία τα προϊόντα αυτά αποτελούν ενδιάμεσα προϊόντα, οδηγεί κατ' ανάγκη σε στρέβλωση του ανταγωνισμού, καθόσον τα δύο αυτά προϊόντα είναι αμοιβαίως υποκαταστατά, ακόμη και στις ενδιάμεσες φάσεις της παραγωγής.

Κατόπιν συνεπώς των ανωτέρω σκέψεων, θεωρώ ότι η ισογλυκόζη που χρησιμοποιείται ως ενδιάμεσο προϊόν για την παραγωγή άλλων προϊόντων εμπίπτει στο καθεστώς των ποσοστώσεων που προβλέπει ο κανονισμός 1785/81.

Δ — Πρόταση

Καταλήγω επομένως να προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει τις εξής απαντήσεις στο εθνικό δικαστήριο:

« 1) Για τον υπολογισμό των επιστροφών λόγω παραγωγής που αναζητούνται από τους παραγωγούς ισογλυκόζης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1761/77 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3609/84, η παραγωγή ισογλυκόζης πρέπει να διαπιστώνεται ως εξής: από τη συνολική ποσότητα, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1443/82 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 434/84, αφαιρούνται οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από την περαιτέρω ισομερίωση της ανακυκλούμενης γλυκόζης.

2) Οι ποσότητες ισογλυκόζης που λαμβάνονται από την περαιτέρω ισομερίωση σιροπιού ισογλυκόζης που έχει περιεκτικότητα σε φρουκτόζη τουλάχιστον 10 % πρέπει να καταγράφονται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1443/82 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 434/84, και συνεπώς εμπίπτουν στο καθεστώς των ποσοστώσεων που προέβλεψε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου.

3) Η ισογλυκόζη που χρησιμοποιείται ως ενδιάμεσο προϊόν για την παραγωγή άλλων προϊόντων εμπίπτει στο καθεστώς των ποσοστώσεων του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου. »